

УДК 821.09:821.161.2

DOI <https://doi.org/10.32782/2412-933X/2024-XX-5>

ІНТЕРТЕКСТИ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ У МЕТАЛ-ПОЕЗІЇ ГУРТУ NIGHTWISH

Салюк Богдана

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов і методики викладання
Бердянський державний педагогічний університет
ORCID ID: 0000-0002-9952-2399

У статті здійснено інтертекстуальний аналіз пісень фінського симфонік-метал гурту Nightwish, водночас наголошено на можливості використання терміна «метал-поезії» за аналогією до «рок-поезії». Інтертекстуальність визначено як одну з перспективних методологій розгляду текстів пісень цього музичного жанру, що і досі залишаються на периферії філологічних студій.

З'ясовано використання інтертекстів (через алюзію, цитату тощо), що базуються на прецедентних текстах дитячої літератури, якими є, зокрема, літературні казки («Гидке каченя», «Дівчинка із сірниками» Г. К. Андерсена, серія повістей про Пітера Пена Дж. М. Баррі), фольклор і міфи народів світу (скандинавський, карело-фінський, германський, британський, давньогрецький), література жанру фентезі (всесвіт книг Дж. Р. Р. Толкіна), світова класика, що ввійшла до кола дитячого читання («Ромео і Джульєтта» В. Шекспіра, «Різдвяна пісня» Ч. Діккенса). Виявлено, що основною функцією використання того чи іншого інтертексту є розкриття провідних мотивів у піснях, як-от краси і потворності, антитези дитинства і дорослості, дороги та пошуку іншого світу, лідера та казкаря.

Зауважено на високій імовірності коректного усвідомлення реципієнтами (слухачами) інтертекстуальних зв'язків, оскільки основними джерелами є всесвітньо відомі твори дитячої літератури жанру фентезі, канонічні твори світової літератури та культурні феномени (анімаційні фільми студії Діснея, настільна гра «Підземелля і Дракони» і серія книг, що на ній базується). Зазначено, що автор пісень, Туомас Голопайнен, вплітає в канву своїх текстів власне ті відсилки, які можуть бути декодовані широким колом реципієнтів, безвідносно до їх національного культурного бекграунду, проте з врахуванням бази знань творів світової культури. Використання інтертекстів робить метал-поезію важливою для популяризації світової культури, цікавою для реципієнтів, поглиблює зміст та емоційний зв'язок зі слухачами.

Ключові слова: інтертекст, прецедентний текст, метал-поезія, дитяча література.

Saliuk Bohdana

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Foreign Languages and Teaching Methods
Berdyansk State Pedagogical University

INTERTEXTS OF CHILDREN'S LITERATURE IN THE METAL POETRY OF THE BAND NIGHTWISH

The article carries out an intertextual analysis of the songs of the Finnish symphonic metal band Nightwish, at the same time emphasizing the possibility of using the term "metal poetry" by analogy with "rock poetry". Intertextuality is defined as one of the promising methodologies for examining song texts of this musical genre, which still remain on the periphery of philological studies.

The use of intertexts (through allusion, quotation, etc.) based on precedent texts of children's literature, which are literary fairy tales ("The Ugly Duckling", "The Little Match Girl" by H.C. Andersen, stories about Peter Pan by J.M. Barrie), folklore and myths (Scandinavian, Karelian-Finnish, Germanic, British, ancient Greek), fantasy literature (books by J.R.R. Tolkien), world classics ("Romeo and Juliet" by W. Shakespeare, "A Christmas Carol" by C. Dickens). It was found that the main function of the use of a particular intertext is the disclosure of the leading motives in the songs, such as beauty and ugliness, the antithesis of childhood and adulthood, the road and the search for another world, the leader and the storyteller.

It is noted that there is a high probability of correct awareness of intertextual connections by the recipients (listeners), since the main sources are world-famous works of children's literature, the fantasy genre, canonical works of world literature and cultural phenomena (Disney films, the board game and the series books "Dungeons and Dragons"). It is noted that the author of the songs, Tuomas Holopainen, weaves into the canvas of his texts precisely those references that can be decoded by a wide range of recipients, regardless of their national cultural background, but taking into account the knowledge base of works of world culture. The use of intertexts makes metal poetry important for the popularization of world culture, interesting for recipients, and deepens the content and emotional connection with listeners.

Key words: *intertext, precedent text, metal poetry, children's literature.*

Культурний простір сучасності продукує і абсорбує тексти різного ґатунку, переплітаючи і трансформуючи, по суті, існуючі смисли для створення нових форм самореалізації. І доки творчість митців розглядається крізь призму постмодерної епохи, постулати Жака Дерріди про культуру як сукупність текстів і творення будь-якого тексту на основі інших текстів мають визначати дослідницьку перспективу, а саме інтертекстуальний аналіз.

Інтертекстуальність розглядається як методологія аналізу тексту, як розуміння його культурних глибин, як багатоаспектна міждисциплінарна категорія. Філософським і літературознавчим вивченням цього феномену свого часу займалися Р. Барт, Ж. Дерріда, У. Еко, Ж. Женетт, Ю. Крістева, Ж. Лакан, М. Ріффатер, М. Фуко та інші. У лінгвістиці інтертекстуальність вивчають як текстову категорію (Р. Богранд, О. Потєбня), як передумову текстуальності (Р. Богранд, В. Дреслер); аналізують засоби її реалізації в конкретних текстах (Т. Динниченко, П. Рихло, М. Шаповал та ін.).

Серед текстів, які постачають багатий матеріал для дослідження інтертекстів, проте і досі залишаються на периферії філологічних студій, виокремлюється рок-поезія як складова більш ширшого явища – пісенної лірики.

Термін «рок-поезія» залишається дискусійним: чи настільки художньо вартісними є тексти пісень, щоб називати їх поезією? Проте de facto вони активно аналізуються на вміст художніх засобів і специфіки авторського стилю, традиційності й унікальності образів, актуальності меседжів та універсальності загальнолюдських тем тощо. Вагомий аргумент на користь філологічних досліджень рок-поезії висунула Шведська академія, коли у 2016 році присудила Нобелівську премію з літератури американському рок-музиканту Бобу Ділану за «створення нових форм поетичного вираження у великій американській пісенній традиції» [9].

Тож широке філологічне студювання цього явища лише набиратиме обертів. До прикладу, серед українських науковців уже маємо розвідку Ганни Коломієць щодо місця міфу, ритуалу й американської традиції у творчості Джима Моррісона [3] або дослідження жанру й інтертекстуальності рок-поезії Стінга від Наталії Науменко [4; 5].

Маючи перед собою намір заповнити лакуни в студюванні рок-поезії, звертаємо свою увагу на інтертекстуальний аналіз текстів фінського метал-гурту Nightwish.

Мета роботи – проаналізувати використання інтертекстів, насамперед оприявлення прецедентних текстів дитячої літератури, в англomовних тестах пісень гурту Nightwish.

Фінський симфонік-метал гурт Nightwish є одним із найвідоміших у світі колективів цього напрямку. Ідеологом і автором текстів та музики, за незначним винятком, є клавішник гурту Туомас Голопайнен (Tuomas Holopainen). Переважна більшість пісень написані англійською мовою, лише декілька рідною фінською (*Erämaajärvi*, *Kuolema Tekee Taiteilijan*, *Erämaan Viimeinen*, *Taikatalvi*).

Зазначимо, що музичний жанр металу розвинувся з року, а тому підходи до аналізу рок-поезії цілком правомірно, на наш погляд, застосовувати й до текстів пісень гуртів, які грають метал-музику. Можливо, варто говорити і про «метал-поезію» відповідно.

Жанр метал-музики з'явився наприкінці 1960-х років (перші гурти, що визначили основи цього жанру, – Black Sabbath, Deep Purple, Led Zeppelin) і відтоді має розгалужену систему підстилів: Heavy Metal (Metallica, Iron Maiden), Thrash Metal (Slayer, Megadeth), Death Metal (Cannibal Corpse, Death), Black Metal (Mayhem, Emperor), Power Metal (Blind Guardian, Stratovarius), Doom Metal (Black Sabbath, Candlemass), Progressive Metal (Dream Theater, Tool), Folk Metal (Ensiferum, Eluveitie), Symphonic Metal (Nightwish, Within Temptation), Metalcore (Killswitch Engage, Trivium). Одним із найпопулярніших серед аудиторії слухачів підстилів є симфонік-метал, який виник орієнтовно наприкінці 1980-х років.

Іспанські дослідники (Fernandez, Martinez, Delgado) вважають, що специфічні ознаки симфонік-металу (використання класичних інструментів, оркестрових хорів і ліричних голосів), закорінені в музичній традиції як такий, дають змогу ідентифікувати симфонічні елементи та водночас краще показати текст і зміст пісень. Їх дослідження пісень найвідоміших гуртів цього стилю засвідчило інтертекстуальні зв'язки з літературними творами, що, на думку вчених, спонукають реципієнтів відкривати для себе ці прецедентні джерела, аналізувати їх інтерпретації та референси в піснях, у такий спосіб підживлювати власну культурну освіченість і збагачуватись як особистості [7, с. 111–112].

Саме природа симфонік-металу проковує авторів пісень звертатися до фольклору, міфології, літератури жанру фентезі та класичних канонічних творів, власне, як і творити авторську міфотворчість. Цей стиль оперує системою архетипів, міфологічних, біблійних, літературних і фольклорних образів та мотивів, проектуючи їх на канву тематики сучасного етапу розвитку локального (національного) і глобального суспільств. Інтертекстуальність пісень є досить високою, водночас її адекватна рецепція залежить від «інтертекстуального досвіду» (за У. Еко) реципієнтів музичних творів.

Проведений інтертекстуальний аналіз текстів пісень Nightwish виявив цікавий пласт інтертекстів, пов'язаних із дитячою літературою. Власне, наше завдання полягає в тому, щоб визначити форми, джерела і функції цих інтертекстів, а також мотиви, які вони підсилюють.

Спершу окреслимо рамки поняття дитячої літератури. Сюди належать як адресовані дітям твори, так і твори світової літератури, що ввійшли до так званого кола дитячого читання [2, с. 11]. Отже, аналізуватимемо інтертексти, що походять як з канону дитячої літератури (наприклад, казки Г. К. Андерсена), так і світової літератури (як-от трилогія Дж. Р. Р. Толкіна), що читають діти або підлітки. Варто зазначити, що для цілісності картини додається й культурний феномен анімаційних фільмів студії Волта Діснея.

Оскільки гурт Nightwish створює пісні англійською мовою, а промоція його альбомів не є кантівською «річчю в собі», адже маркетингова стратегія спрямована на європейську та світову (переважно південноамериканську) аудиторію, відповідно й інтертексти, які Туомас Голопайнен як автор влітає в канву своїх текстів, мають бути декодовані широким колом

реципієнтів, безвідносно до їх національного культурного бекграунду, проте з врахуванням бази знань творів світової культури. Власне тому перевага надається інтертекстуальним формам, які маркують прецедентні тексти (цитати, референція, часом алюзія).

Під «прецедентним текстом» Ф. Бацевич розуміє текст, «основними ознаками якого є особлива значущість для окремих особистостей і для значної кількості осіб, а також багаторазове звернення до нього в дискурсі цих особистостей. Прецедентні тексти можна назвати хрестоматійними в тому сенсі, що всі мовці знають їх», а саме це фольклорні твори, Біблія, світова та національна класика. Важливою ознакою прецедентного тексту є те, що він існує в семіотичний спосіб, тобто його зміст актуалізується натяком, відсиланням, ознакою, цитатою [1, с. 151–152].

Успішність процесу співвіднесеності плану тексту-приймача та плану прецедентного тексту залежить, на думку Р. Чорновол-Ткаченко, від компетентності читача (у випадку рецепції музичних творів ще й слухача), тобто ступеня його знання корпусу прецедентних текстів. Чим краще читач знайомий із ними, тим більше елементів семантики та лінгвостилістичної організації тексту-приймача сприйматиметься за аналогією до цих прецедентних текстів і тим більш усвідомлено проходитиме процес сприйняття тексту читачем. Якщо компетентність читача забезпечує впізнавання інтертексту, він реалізує необхідний міжтекстовий зв'язок [6, с. 84].

Можна говорити про високу ймовірність усвідомлення реципієнтами інтертекстів у піснях фінського гурту, оскільки їх основними джерелами встановлено такі групи прецедентних текстів дитячої літератури: літературні казки, фольклор народів світу, література жанру фентезі, світова класика, що ввійшла до кола дитячого читання. Основною функцією використання того чи іншого інтертексту, вважаємо, є підсилення певного мотиву в пісні.

Мотив краси і потворності. Образи Красуні та Чудовиська досить часто інтерпретуються в піснях гурту (*Gethsemane, Beauty of the Beast, Elvenpath*), адже увиразнюють амбівалентний мотив краси і потворності. Прецедентним текстом слугує літературна казка, що написана французькою письменницею Габріель-Сюзанною Барбо де Вільньов у 1740 році й переписувалась іншими письменниками декілька разів, аж доки не отримала шаленої популярності у ХХ ст. через анімаційну екранізацію. Власне однойменна пісня *Beauty and the Beast* (альбом *Angels Fall First*, 1997) побудована на діалозі між цими персонажами, чиї репліки розділені між жіночим і чоловічим голосами. Парафраз казки в пісні змінює її звиклу кінцівку на нещасливе кохання, адже *who could ever learn to love a beast?* [8].

Тема нещасливого, самотнього кохання виражена і через алюзію на трагедію Шекспіра «Ромео і Джульєтта» в пісні *Swanheart* (альбом *Oceanborn*, 1998): *In my world // Love is for poets // Never the famous balcony scene // Just a dying faith // On the heaven's gate* [8].

Мотив метаморфоз. Творчість Ганса К. Андерсена в жанрі казки є частиною скандинавського та світового інтертекстуального набутку, а отже, стає джерелом для майбутніх референсів.

Казка «Гидке каченя» оприявлена в пісні *The Forever Moments* (демо *Nightwish*, 1996), де використано античний мотив метаморфоз, перехід об'єкта з одного стану в інший. Однак, на відміну від казки данського письменника, цей процес у пісні відбувається в зворотному напрямі: *The ticktock of time allows me to see // An authent to an echo // New butterfly to a sosoop // The swan to ugly duckling* [8]. Тож філософська ідея завершеності всього в природі була виражена, зокрема, і через відповідну алюзію.

Антитеза дитинства і дорослості. Певним продовженням мотиву метаморфоз є протиставлення двох етапів людського життя – дитинства і дорослості.

Інтертекстуальний аналіз пісні *Bare Grace Misery* (альбом *Wishmaster*, 2000) виявив відсилання до іншої казки Андерсена – «Дівчинка із сірниками». Автор музичного твору порівнює себе дорослого, що втратив чарівність дитинства і казки, з героїнею Андерсена. Він, подібно до її долі, гине: *Oh, bare grace misery // Just a child without a fairytale am I // Dark but so lovely // A Little Match Girl freezing in the snow* [8]. Як і маленька продавчиня, ліричний герой не може повернутися в невинність дитинства, тому приречений на страждання благодаті (*bare grace misery*). Тут варто говорити про певне ототожнення автора з його ліричним «я» / героєм у текстах пісень, що розкриває тему втрати невинності дитинства й набуття гріховності дорослості як однієї з провідних у творчості Туомаса Голопайнена.

Мотив дороги та подорожі до іншого світу. Проза Льюїса Керрола також послугувала прецедентним джерелом у пісні *I Want My Tears Back* (альбом *Imaginaerum*, 2011). Використаний парафраз на повість «Аліса у Дивокраї» допомагає виразити один із провідних мотивів у піснях гурту, а саме дороги й пошуку власного місця у світі, навіть іншого світу загалом: *Where is the wonder where's the awe // Where's dear Alice knocking on the door // Where's the trapdoor that takes me there // Where the real is shattered by a Mad March Hare* [8].

Через звернення до всесвітньовідомого прецедентного тексту Керрола висловлюється бажання ліричного героя вийти із цього реального світу в інший – ірреальний, світ мрій і фантазії, що підтримує загальну концепцію альбому *Imaginaerum*. Якщо в Аліси були для цього таємні двері та провідник Безумний Березневий Заєць, то як герою пісні досягти бажаного, повернутися в минуле? Перш ніж роки заберуть його, він хоче побачити себе справжнього, себе колишнього, який жив заради безсонних ночей, знов відчувти *The treetops, the chimneys, the snowbed stories, winter grey // Wildflowers, those meadows of heaven, wind in the wheat // A railroad across waters, the scent of grandfatherly love // Blue bayous, Decembers, moon through a dragonfly's wings* [8]. Герой хоче, щоб його «сльози повернулись» (*I want my tears back, now*), тобто вміння знову дивуватися, відкривати для себе світ, почути *the voice of Mary Costa*. Згадка американської акторки та співачки, яка озвучувала принцесу Аврору в діснеївському фільмі «Спляча красуня» (1959), є ознакою меланхолійності тексту і водночас біографізму, адже Туомас Голопайнен в інтерв'ю часто говорив про своє захоплення мультфільмами Діснея.

Варто зазначити, що основу концепції метал-поезії становить широкий протест, який може набувати різних форм вираження, одна з яких – ескапізм, характерний для субжанру симфонік-метал. Це виявляється у створенні фантастичних світів, паралельної реальності, увазі до інших релігійних і філософських поглядів, а також може означати втечу у сферу підсвідомого. Такі світи і будує фінський музикант.

Однією з небагатьох пісень екзотичної східної естетики є *Sahara* (альбом *Dark Passion Play*, 2007), де очевидним є маркування арабських казок збірки «1000 і одна ніч» (*1001 nights unseen*). Це метал-балада про давній Єгипет, про філософа в пісках Сахари, прокляття фараонів, каравани загублених душ і шлях до оази, який позначений номінацією Єлисейських полів: *May he now rest under aegis of mirage // As the sands slowly turn to Elysian fields?* [8]. У давньогрецькій міфології топонім Елізіума означав райське ідилічне місце потойбіччя, де знаходили останній прихисток праведники. Туди і намагається дістатися герой пісні крізь палюче сонце та піски пустелі. Шлях у царство мертвих, за Дж. Кемпбеллом, можна розглядати як мотив ініціації, проте циклічна сюжетна схема міфологеми шляху передбачає повернення героя з потойбіччя (давньогрецькі Одисей і Персей, індійський Арджуна, ренесансний Данте). Однак для ліричного героя Голопайнена це бажаний квіток в один кінець, досягнення світу фантазії (дитинства, казки) є його метою.

Окрема увага приділена топонімам чарівних місць із творів жанру фентезі, як-от у пісні *Wishmaster* (альбом *Wishmaster*, 2000). Тут згадуються *Grey Havens* і *Lorien* із творів Толкіна, а також *Inn of Last home* із серії книг *Dragonlance*, яка базується на популярній у 1980-х настільній грі «Підземелля і Дракони». Вони відображають мотив пошуку землі обітованої: *Grey Havens* були останньою гаванню, з якої ельфи відпливали із Середзем'я до країни вічного літа і щастя, *Lorien* (від *Lothlórien*) у перекладі з ельфійської мови означає «край сновидінь», а *Inn of Last home* є таверною, яка відома своєю чудовою їжею та елем, де зустрічаються герої всесвіту «Спису дракона».

Та найпопулярнішим топонімом є *Neverland*. Будучи оповідачем, казкарем, фантазійником, Туомас Голопайнен з певним пієтетом ставиться до Пітера Пена, персонажа повістей шотландця Дж. М. Баррі, асоціює себе з ним. Тому і острів Небувалія (*Neverland*) використано як марковану алюзію в декількох піснях, як-от у *Storytime* (альбом *Imaginaerum*, 2011): *I am the voice of Never-Never-Land // The innocence, the dreams of every man // I am the empty crib of Peter Pan* [8]. Притім дістатися до країни вічного дитинства можна, пройшовши певний шлях, часто за допомогою **мотиву провідника**.

У метал-поезії Туомаса Голопайнена образ провідника в інший світ (з реальності у фантазію, зо дня в ніч, із теперішнього в минуле, рідше майбутнє) зустрічається доволі часто. Цими провідниками виступають персонажі фольклору або світової літератури, яким властива ця функція.

Наприклад, медіатором між минулим і теперішнім є Джекоб Марлі з «Різдвяної пісні» Ч. Діккенса, чий образ використаний у пісні *Bye Bye Beautiful* (альбом *Dark Passion Play*, 2007). Вважається, що ця пісня є рефлексією засновника гурту на вихід з колективу ексвокалістки Тар'ї Турунен. *Jacob's ghost for the girl in white* [8] – відсилка до Діккенсоного привида має нагадати «дівчині в білому» (біла сукня вокалістки) про минуле й помилки, які вона зробила.

Повертаючи до подорожей у Небувалію, зазначимо, що трек *Elvenpath* (альбом *Angels Fall First*, 1997) уже своєю назвою нагадує про тропу ельфів із трилогії «Володар перснів» професора Толкіна. Нею ж в пісні йдуть і герої карело-фінської міфології (*Tapio*, *Bear-king*, *Ruler of the forest // Mielikki*, *Bluecloak*, *Healer of the ill and sad* [8]), германського та британського фольклору (гобліни, піксі), скандинавського (домовик, тролі), Більбо Беггінс, сім гномів із казки про Білосніжку й інші. Вони є провідниками ліричного героя пісні у світ фантазії, у *Neverland: As I return to my room // And as sleep takes me by my hand // Madrigals from the woods // Carry me to neverland // In this spellbound night // The world's an elvish sight* [8].

Інший приклад провідника бачимо в пісні *Nightquest* (альбом *Oceanborn*, 1998). Це персонаж із середньовічної німецької легенди, Щуролов із Гамельна, який збирає військо (за легендою, він забрав усіх дітей з міста як помсту за образу від магістрата), разом з яким вирушає у нічний квест до землі обітованої, до країни ельфів (*elfland*, синонім до *fairyland*): *Born to the false world the wanderer // Storyteller the pied piper // On a quest for immortality // Gathering a troop to find the fantasy* [8]. До речі, у тексті ім'я Щуролова не є власною назвою; це і алюзія на відому легенду, і загальне поняття: в англійській мові *a pied piper* називають людину, яка пропонує сильну, але оманливу спокусу, лідера, який дає безвідповідальні обіцянки, або харизматичну особу, яка приваблює послідовників.

Мотив лідера. Легенда про короля Артура стає прецедентним текстом для алюзії у пісні *Crownless* (альбом *Wishmaster*, 2000), яка піднімає питання зарозумілості, зверхності й егоїстичності людей, які мають владу. Її символізує «Ескалібур», який можна легко втратити: *Mine is the Earth and the sword in the stone // Mine is the throne for the idol // One fleeting moment and it is all gone // Crownless again // Will I fall?* [8].

Застосована в пісні анафора *Crownless again shall be the king* [8] є цитатою з першої частини трилогії Дж. Р. Р. Толкіна «Братство персня», а саме з поеми «Загадка мандрівника», яку написав Більбо Беггінс на честь свого друга Дунадана, коли той уперше відкрив свою справжню особу Арагорна. Самого ж Більбо теж згадано як відомого Загадника, який у своїй поемі-загадці розкриває минуле й долю майбутнього короля Гондору: *The Riddler revealing the deep hidden things* [8].

Мотив казкаря. Метал-посвятою спадщині Волта Діснея можна вважати пісню *FantasMic* (альбом *Wishmaster*, 2000), якого Туомас Голопайнен називає «королем фантазії», the master of the tale-like lore. Пісенний світ він наповнює персонажами анімаційних фільмів: Сімба з «Короля Лева» (a cub of the king betrayed by usurper), Мулан з однойменної картини (A girl in the rain swearing to her father's name), Белль із «Красуні і Чудовиська» (Belle the last sight for the dying gruesome), Аврора зі «Сплячої красуні» (The beauties sleeping awaiting // Deep in a dream // For true love's first kiss), русалонька Аріель (A mermaid in a tale as old as time) та інші [8]. Крім згаданих алюзій на всесвітньовідомі діснеївські фільми, що, зі свого боку, переспівали та переформатували відповідні фольклорні та літературні казки, текст *FantasMic* містить цитати з пісень до цих фільмів, як-от the second star to the right (Peter Pan, 1953), a tale as old as time (Beauty and the Beast, 1991) [8].

Таким чином, за результатами проведеного інтертекстуального дослідження пісень симфонік-метал гурту Nightwish було виявлено групу прецедентних текстів дитячої літератури: літературні казки Г. К. Андерсена та Дж. М. Баррі, скандинавський, карело-фінський, германський, британський, давньогрецький фольклор і міфологія, твори Дж. Р. Р. Толкіна, твори світової літератури (В. Шекспіра, Ч. Діккенса). Інтертекстуальні посилання є досить очевидними та доступними для реципієнтів, оскільки вони базуються на широко відомих прецедентних текстах. Їх використання через алюзії та цитати допомагає підсилити основні мотиви пісень: краси і потворності, антитези дитинства і дорослості, дороги і пошуку іншого світу, лідера і казкаря.

Звісно, тексти пісень фінського гурту містять не лише інтертексти дитячої літератури, а й багато інших культурних кодів та образів (наприклад, переказ поеми «Пісня про себе» Волта Вітмена в пісні *Song of Myself*, 2011). Але їх використання, безперечно, робить метал-поезію важливою для популяризації світової культури й водночас цікавою для реципієнтів, поглиблює зміст і емоційний зв'язок зі слухачами. Крім того, вміння оперувати культурним бекграундом засвідчує і високий рівень авторства й інтертекстуального знання та відчуття Туомаса Голопайнена як автора пісень.

Література:

1. Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики. Київ : Академія, 2004. 344 с.
2. Качак Т., Круль Л. Зарубіжна література для дітей. Київ : Академія, 2014. 416 с.
3. Коломієць Г. Рок-поезія: міф, ритуал й американська традиція у творчості Джима Моррісона : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.04. Київ, 2004. 195 с.
4. Науменко Н. Дивосвіт англійської поезії в пісенній ліриці Стінга. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2018. № 34, Т. 1. С. 61–65.
5. Науменко Н. Жанрові характеристики пісенного доробку Стінга. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2019. Т. 30 (69), № 4. С. 195–202.
6. Чорновол-Ткаченко Р. Теорія інтертекстуальності: цілі, завдання, методи. *Вісник СумДУ*. 2006. № 11, Т. 2. С. 82–87.
7. Fernandez E.E., Martinez I.J., Delgado L.H. How to learn with symphonic metal lyrics: an analysis of different songs and their relationship to literature within the framework of the audiovisual culture. *Sound in motion: cinema, videogames, technologies and audiences* // ed. by E. Encabo. Cambridge : Cambridge Scholars Publishing, 2018. P. 111–125.

8. Nightwish Lyrics. URL: <https://www.azlyrics.com/n/nightwish.html> (дата звернення: 02.02.2024).

9. The Nobel Prize in Literature 2016. URL: <https://www.nobelprize.org/prizes/literature/2016/summary/> (дата звернення: 01.02.2024).

References:

1. Batsevych, F. (2004). *Osnovy komunikativnoi linhvistyky* [Basics of communicative linguistics]. Kyiv: Akademiia. 344 p. [in Ukrainian].

2. Kachak, T., Krul, L. (2014). *Zarubizhna literatura dlia ditei* [Foreign literature for children] Kyiv: Akademiia. 416 p. [in Ukrainian].

3. Kolomiets, H. (2004). *Rok-poezii: mif, rytual y amerykanska tradytsiia u tvorchosti Dzhyrna Morrisona* [Rock Poetry: Myth, Ritual, and American Tradition in Jim Morrison's Work] (Candidate's thesis): 10.01.04. Kyiv. 195 p. [in Ukrainian].

4. Naumenko, N. (2018). *Dyvostvit anhliiskoi poezii v pisennii lirytsi Stinha* [The wonder world of English poetry in Sting's song lyrics.]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriia: Filolohiia*. № 34, Vol. 1. P. 61–65 [in Ukrainian].

5. Naumenko, N. (2019). *Zhanrovi kharakterystyky pisennoho dorobku Stinha* [Genre characteristics of Sting's song work]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Seriia: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii*. Vol. 30 (69), № 4. P. 195–202 [in Ukrainian].

6. Chornovol-Tkachenko, R. (2006). *Teoriia intertekstualnosti: tsili, zavdannia, metody* [Theory of intertextuality: goals, tasks, methods.]. *Visnyk SumDU*. № 11, Vol. 2. P. 82–87 [in Ukrainian].

7. Fernandez, E.E., Martinez, I.J., Delgado, L.H. (2018). *How to learn with symphonic metal lyrics: an analysis of different songs and their relationship to literature within the framework of the audiovisual culture. Sound in motion: cinema, videogames, technologies and audiences* // ed. by E. Encabo. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing. P. 111–125.

8. Nightwish Lyrics. Retrieved from: <https://www.azlyrics.com/n/nightwish.html> (accessed: 02.02.2024).

9. Bob Dylan (2016). *The Nobel Prize in Literature 2016*. Retrieved from: <https://www.nobelprize.org/prizes/literature/2016/summary/> (accessed: 01.02.2024).